

Fətəli xan Xoyski—Azərbaycanda respublika tipli ilk müstəqil hökumətin təşkilatçısı

(Əvvəli 5-ci səhifədə.)

Fətəli xan Xoyski 1918-ci il dekabr ayının 26-də təşkil etdiyi III hökumət kabinetində də Nazirlər Şurasının sədri və xarici işlər naziri vəzifəsini tuturdu. Məhz onun dövründə Azərbaycanın dövlət orqanlarının özülü qoyuldu. Müstəmələkə siyasetinin rəmzi olan Yelizavetpol şəhəri və quberniyaşının yenidən Gəncə və Gəncə quberniyası adlandırılmasından, Qaryagın qəzasının Cəbrayıllı qəzası ilə əvəz edilməsi, çoxpartiyalı parlament sisteminin yaradılması, Azərbaycan Respublikasının pul və poçt markalarının buraxılması, ana di-

lində məktəb və seminariaların açılması, digər mütərəqqi tədbirlər F. Xoyskinin rəhbərlik etdiyi hökumət kabinetinin dövründə həyata keçirilməyə başlamışdır.

1919-cu ilin mart ayında Fətəli xan Xoyskinin başçılıq etdiyi hökumət istefaya çıxdı. Sonra o, Nazirlər Şurasının sədri N. Yusibbəylinin təşkil etdiyi ikinci hökumət kabinetində xarici işlər naziri vəzifəsini icra etmişdir. Azərbaycan Demokratik Respublikasının bəyənəlxalq aləmdə xarici dövlətlər tərəfindən tanınmasında Fətəli xan Xoyskinin müyyəyen xidmətləri olmuşdur.

1920-ci ilin yanvar ayının 2-

də Rusiya Sovet Federativ Sosialist Respublikasının (RSFSR) xarici işlər üzrə Xalq Komissarı G.V. Çiçerin aqvardiyaçı general Denikine qarşı vahid cəbhə yaratmaq üçün F. Xoyskiyə nota ilə müraciət etmişdir. Aynın 19-da Xoyskinin verdiyi cavabda göstərilirdi ki, Azərbaycan Respublikası Sovet Rusiyasının daxili təşərinə qarışır ve bu məsələdə bitərefdir. Fətəli xan Xoyski Çiçerinin yanvar ayının 23-də, fevral ayının 1-də, martın 7-de eyni məzmunlu təkrar göndərdiyi notalarına da Fətəli xan Xoyski rədd cavabı vermişdir. Çiçerin yazdı: «Biz həmişə bir səma altında,

bir yerde yaşamışq və yenə də bir yerde yaşamalıyıq». Martın 7-də və aprelin 27-də də Çiçerin bu cür notalarla Xoyskiyə müraciət etmişdir. Lakin Fətəli xan Xoyski axırınca cavab notasını Azərbaycan parlamentində oxuyarkən XI Qızıl Ordunun Bakıya yaxınlaşlığı xəbəri alınmışdır. Bu hadisədən sonra Fətəli xan Xoyski ailəsi ilə birlikdə Tiflisə köçmüştür.

1920-ci ilin iyun ayının 19-da Fətəli xan Xoyski erməni terrorçuları Aram Erkayan və Misak Qriqoryan tərəfindən qətlə yetirilmişdir. Terror aktı nəticəsində Xəlil bəy Xasməmmədov (Cümhuriyyətin

ədliyə və daxili işlər naziri) ağır yaralanmışdır. Fətəli xan Xoyski M. F. Axundovun məzarının yanında dəfn edilmişdir.

XX əsrin əvvəllerində Azərbaycan ziyalılarından bir qurupun azadlıq, müstəqillik, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu ideyaları, yeni müstəqil demokratik respublika yaratmaq arzuları baş tutsa da, cəmi 23 aydan çox davam etmişdir. Lakin Azərbaycan xalqı azadlıq, müstəqillik ideyalarını daim qəlbində yaşatmış, əsrin sonunda bu ideyalar reallaşmışdır. 1991-ci ilin oktyabrında qazanılmış müstəqilliyin qorunub saxlanması, yaşadılması isə ümummilli lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında mümkün olmuşdur. Onun iideyaları bu gün ölkə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilir.

Nadir ATAKİŞİYEV.

Əllilərə hamı qayğı göstərməlidir

İnsanların fiziki cəhətdən sağlam olanları ilə yanaşı, əllilləri və şikəstləri də vardır. Məlum olduğu kimi, şikəstlik və əllilik insanlarda müxtəlif yollarla yaranır. Məsələn, anadangəlmə, mühəribələr, yol-nəqliyyat, istehsalat qəzaları, xəstəliklər nəticəsində qazanılmış əllilik və şikəstliklər vardır.

Şikəstlik və əlliliyi heç kim eyib saymamalıdır. Amma bu insanlar fiziki cəhətdən şikəst olsalar da, onlarda da saf insani keyfiyyətlər, nəcib ürək, yüksək bılık, bacarıq kimi qabiliyyətlər vardır. Müasir dövrdə dünyada xeyli sayıda əllil və şikəst insan yaşayır. Sözsüz ki, onların böyük bir hissəsi mühəribələrin, terrorların nəticəsində fiziki cəhətdən sağlamlıqlarını itirərək ömürlük şikəst olmuşlardır. Bir məsələni yaddan çıxarmaq lazıim deyil ki, əllillər əhalinin başqa təbəqələri ilə müqayisədə həm mənəvi, həm də daha çox sosial müdafiəyə möhtac olan insanlardır. Onlar daim insanlardan humanist münasibət, mərhəmət və diqqət umurlar.

Bizim ölkəmizdə əllillərin sosial müdafiəsinə xüsusi diqqət yetirilir və onlar dövlət qayğısı ilə hərtərəfli əhatə olunub. Son illər bu istiqamətdə həyata keçirilən bir sıra tədbirlər dövlət siyasetinin humanist mahiyyətindən xəbər verir. Eyni zamanda əllillərin sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə dövlət əhəmiyyətli proqramlar həyata keçirmişdir. Əllillər mənzil,

Hal-hazırda isə rayon üzrə 20 nəfər əllil Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən «Oka» və «Lifan» markalı minik avtomobiləri ilə təmin edilib.

Yeri gelmişkən qeyd olunmalıdır ki, son dövrlər dövlət tərəfindən tibbi-sosial ekspertizanın təşkili, əllillərin reabilitasiyası, protezorope-diya və digər reabilitasiya vasitələri ilə təminat sahəsində mühüm işlər görülmüşdür. Belə ki, hər il ehtiyacı olan onlara əllil müalicə prosedurları tətbiq olunmaq üçün reabilitasiya mərkəzlərinə göndərilir və sağlamlığıni bərpa edir.

Rayon əhalinin sosial müdafiəsi mərkəzi tərəfindən müxtəlif tarixi günlərdə və bayramlarda əllillərə xüsusi diqqət ayrılır. Bu, artıq xoş bir ənənəyə çevrilmişdir. Hər il Ümumdünya Əllillər Günü münasibətlə Əmək və Əhalinin sosial müdafiəsi Nazirliyinin xətti ilə rayonumuzun müxtəlif kateqoriyalı əllillərin hər birinə 20 manat məbləğində yardım göndərilir.

Beynəlxalq ələm də əllillərə qayğı və diqqəti artırıb. Onların hüquqlarının qorunması sahəsində bir sıra tədbirlər həyata keçirilib. Onlardan ən mühümü BMT tərəfindən 1983-1992-ci illərdə həyata keçirilmiş Əllillər oniliyi idir. 1992-ci il oktyabrın 14-də Onilliyyin başa çatması münasibətlə BMT Baş Məclisi dekabrın 3-nü «Əlliliyi olan insanların Beynəlxalq Günü» kimi qeyd olunması haqqında Bəyannamə qəbul etmişdir. Bu günün məqsədi cəmiyyəti əllilik probleminin həllinə cəlb etmək, əlliliyi olan bütün insanların hüquqlarını qorumaqdır.

Aslan CƏLİOV.

Qəbələ-Ağdaş yolu yenidən quruldu

Bir vaxtlar Qəbələ rayonundan digər rayonlara və paytaxt Bakı şəhərinə yegane çıxış magistral avtomobil yolu Qəbələ-Ağdaş yolu idi. Bu yol həmin dövrün tələblərinə uyğun olaraq saxlanılırdı. 1970-ci illərin sonunda Qəbələyə İsmayıllı rayonundan yol çəkilmiş, eyni zamanda İsmayıllı-Muğanlı yolu ilə əvəz edildi. Avtomobil yolu kimi bərpası Qəbələdən Bakıya gedən avtomobil yolu məsafəsini xeyli qısaltdı.

Nəticədə Qəbələ-Ağdaş avtomobil yolu öz əvvəlki əhəmiyyətini itirdi.

Rayonumuzda Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi ilə bu limana olan məraq eyni zamanda Qəbələdə istifadəyə verilən çoxsaylı turizm kompleksləri, istehsal məəssisələri, burada keçirilən mühüm beynəlxalq və ümum-respublika tədbirləri Qəbələyə gələn digər magistral avtomobil yollarının da müasir tələblər səviyyəsində qurulmasını zəruri etdi.

Beləliklə, Qəbələ-İsmayıllı, Qəbələ-Oğuz avtomobil yollarının ardınca möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyevin tapşırığı ilə Qəbələ-Ağdaş yolunun da yenidən qurulması başlandı. Avtomobil yolu kimi köhnə körpülər yeni, dəha davamlılıları ilə əvəz edildi. Bir neçə dərədən keçən yolun səviyyəsi qaldırıldı. Ekologiya ya ziyan vurmadan sərt döngələr müəyyən dərəcədə düzəldildi. Artıq yol bütünlükə asfaltlanmışdır. Qəbələdən Ağdaşa, Ağdaşdan Qəbələyə indi əvvəlkindən daha tez və rahat yolla getmək, gəlmək mümkündür. Bu yolla sefər edən hər bir kəs möhtərem Prezidentimizə, bu işin icraçılarına minnətdarlıqlarını bildirir.

Qüdrət SƏMƏDOV.

Sürücülərin nəzərinə

Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin AZS 122-2004 “Yerüstü nəqliyyat vasitələrinin təhlükəsizlik şübhəsi. Ümumi texniki şərtlər” dövlət standartına edilmiş dəyişikliklərlə bağlı nəqliyyat vasitələrində küleyə qarşı olmayan digər şübhələrin (arxadakı yan şübhələrin) işıq buraxma qabiliyyəti 70 faizdən az olmaması müəyyənleşdirilib, həmçinin Azərbaycan Respublikasının iqlim şəraitini nəzərə alaraq hər il mayın 1-dən noyabrın 15-dək həmin şübhələrdə senaye üsulu ilə hazırlanmış jaluzlərin istifadəsinə icarə verilib.

Bununla əlaqədar sürücülərin nəzərinə çatdırılır ki, noyabrın 15-də qeyd olunan jaluzlərin icazə verilmiş istifadə məddəti başa çatır. Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsində AzərTAC-a bildirilər ki, göstərilən tarixdən etibarən avtomobilərin arxadakı yan şübhələrində jaluz və ya görünütü məhdudlaşdırın istifadə edilməsinə görə sürücülər Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 155.2.4-cü maddəsinin tələbinə əsasən yüz əlli manat miqdarında cərimə olunacaqlar.